

Modernare regler för internationell järnvägstrafik

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2014/15:58 Modernare regler för internationell järnvägstrafik.

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner protokollet av den 3 juni 1999 om ändring av fördraget om internationell järnvägstrafik (COTIF) av den 9 maj 1980. Regeringen föreslår också de lagändringar som behövs för att följa det reviderade fördraget, bl.a. föreslås en ny lag om internationell järnvägstrafik. Ett tillträde till fördraget innebär en modernisering av det svenska regelverket och en anpassning till övriga Europa, särskilt när det gäller godstransporter.

Den nya lagen och lagändringarna är avsedda att träda i kraft den dag som regeringen bestämmer, utom i ett fall då lagändringen är avsedd att träda i kraft den 1 juli 2015.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen, och utskottet föreslår att riksdagen godkänner protokollet av den 3 juni 1999 om ändring av fördraget om internationell järnvägstrafik (COTIF) av den 9 maj 1980 och antar regeringens lagförslag.

Vid riksdagens beslut ska 10 kap. 6 § regeringsformen tillämpas, dvs. beslutet måste fattas med minst tre fjärdedels majoritet av de röstande, och mer än hälften av riksdagens ledamöter måste rösta för det.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	6
Modernare regler för internationell järnvägstrafik	6
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Propositionen	8
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Modernare regler för internationell järnvägstrafik

Riksdagen

a) godkänner protokollet av den 3 juni 1999 om ändring av fördraget om internationell järnvägstrafik (COTIF) av den 9 maj 1980

b) antar regeringens förslag till

1. lag om internationell järnvägstrafik,
2. lag om ändring i järnvägslagen (2004:519),
3. lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall,
4. lag om ändring i lagen (1974:610) om inrikes vägtransport,
5. lag om ändring i järnvägstrafiklagen (1985:192),
6. lag om ändring i lagen (1992:1672) om paketresor,
7. lag om ändring i lagen (1970:417) om marknadsdomstol m.m.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2014/15:58 punkterna 1–8.

Stockholm den 23 april 2015

På civilutskottets vägnar

Caroline Szyber

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Caroline Szyber (KD), Ewa Thalén Finné (M), Hillevi Larsson (S), Jessika Roswall (M), Lars Eriksson (S), Roger Hedlund (SD), Carl-Oskar Bohlin (M), Eva Sonidsson (S), Emma Hult (MP), Thomas Finnborg (M), Leif Nysmed (S), Mikael Eskilandersson (SD), Johanna Haraldsson (S), Maria Strömkvist (S), Nina Lundström (FP) och Helena Lindahl (C).

Redogörelse för ärendet

Den 9 maj 1980 antogs fördraget om internationell järnvägstrafik (Convention relative aux transports internationaux ferroviaires, Cotif 1980). Cotif 1980 reglerar internationella järnvägstransporter av personer och gods mellan de fördragsslutande staterna och innehåller både civilrättsliga och offentligrättsliga regler. Fördraget består av ett s.k. grundfördrag och ett protokoll om privilegier och immunitet för Mellanstatliga organisationen för internationell järnvägstrafik (l'Organisation Intergouvernementale pour les transports internationaux ferroviaires, OTIF) samt två bihang.

OTIF, som bildades genom fördraget, har för närvarande 48 medlemsstater i Europa, Asien och Nordafrika. OTIF:s centrala uppgift är att förvalta och vidareutveckla fördraget. Sverige tillträdde fördraget 1985 och införlivade det med svensk rätt genom lagen (1985:193) om internationell järnvägstrafik.

Det uppstod relativt snart ett behov av en revision av Cotif 1980. Översynen föranleddes av de förändringar som skett på järnvägsområdet; en förhållandevis långtgående uppdelning av järnvägsförvaltningar i infrastruktur och transportverksamhet hade genomförts inom dåvarande Europeiska gemenskapen (EG). OTIF beslutade därför om ett ändringsprotokoll till Cotif 1980 (protokollet av den 3 juni 1999 om ändring av fördraget om internationell järnvägstrafik [COTIF] av den 9 maj 1980). Ändringsprotokollet har tillträtts av EU och många europeiska stater. Sverige har undertecknat ändringsprotokollet, men inte tillträtt det. I det följande används ”fördraget” eller ”Cotif 1999” som en beteckning på fördraget i dess lydelse enligt ändringsprotokollet.

Regeringen beslutade 2001 att låta en särskild utredare göra en bred översyn av organisationen och lagstiftningen inom järnvägssektorn. År 2004 överlämnades slutbetänkandet En samlad järnvägslagstiftning (SOU 2004:92). I betänkandet föreslogs bl.a. att Sverige skulle tillträda Cotif 1999. Förslaget genomfördes inte, eftersom den föreslagna regleringen delvis blev överspelad genom att det inom dåvarande EG antogs en förordning på området. Efter det att utredningen lämnade sitt betänkande har dessutom vissa bihang till Cotif 1999 ändrats.

Regeringen beslutade i augusti 2013 att tillsätta en ny utredning om Cotif 1999. Utredaren fick i uppdrag att lämna ett underlag för bedömningen av frågan om ett svenskt tillträde till Cotif 1999 och lämna förslag till ett ställningstagande. Utredningen skulle också föreslå sådana lagändringar som behövs för att fördraget ska kunna tillträdas eller som i övrigt bedöms lämpliga i samband med ett tillträde.

Utredningen, som antog namnet Järnvägstrafikutredningen, redovisade sitt arbete i denna del i maj 2014 i delbetänkandet Tillträde till COTIF 1999 (SOU 2014:26).

Förutom frågan om Sveriges tillträde till Cotif 1999 innehåller propositionen ett förslag till justering av en hänvisning i lagen (1970:417) om marknadsdomstol m.m.

Lagrådet har yttrat sig över lagförslagen.

Propositionens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1 och lagförslaget i bilaga 2.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen.

Utskottets överväganden

Modernare regler för internationell järnvägstrafik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner protokollet av den 3 juni 1999 om ändring av fördraget om internationell järnvägstrafik (COTIF) av den 9 maj 1980 samt antar regeringens lagförslag.

Propositionen

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2014/15:58 Modernare regler för internationell järnvägstrafik.

Att ha en väl fungerande godstrafik på järnväg är viktigt för svensk exportindustri. En grundläggande förutsättning är att det finns en modern reglering av den internationella järnvägstrafiken. För att gränsöverskridande transporter ska underlättas bör regleringen också motsvara den som tillämpas i närliggande länder.

Den nuvarande regleringen av internationella järnvägstransporter är delvis föråldrad och har inte fullt ut anpassats till den avreglering som skett på järnvägsområdet.

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner protokollet av den 3 juni 1999 om ändring av fördraget om internationell järnvägstrafik (COTIF) av den 9 maj 1980. Det föreslås också att det reviderade fördraget ska inkorporeras och på så sätt bli svensk lag. Ett tillträde till fördraget innebär en modernisering av det svenska regelverket och en anpassning till övriga Europa, särskilt när det gäller godstransporter.

Den nya lagen och lagändringarna är avsedda att träda i kraft den dag som regeringen bestämmer. Ändringen i lagen om marknadsdomstol m.m. ska dock träda i kraft den 1 juli 2015.

Cotif 1999 innehåller ett förenklat ändringsförfarande som medför att ändringar som det s.k. revisionsutskottet inom OTIF beslutar blir bindande för de fördragsslutande staterna, om dessa inte invänder mot ändringarna. Propositionens förslag i anslutning till detta innebär att framtida ändringar av fördraget automatiskt ska gälla här i landet, se 6 § i förslaget till lag om internationell järnvägstrafik. Förslagen bör därför beslutas med kvalificerad majoritet i riksdagen (10 kap. 9 § och 6 § andra stycket regeringsformen).

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör godkänna proto-

kollet av den 3 juni 1999 om ändring av fördraget om internationell järnvägstrafik (COTIF) av den 9 maj 1980 och anta de lagförslag som nu har lagts fram.

Vid riksdagens beslut ska 10 kap. 6 § regeringsformen tillämpas, dvs. beslutet måste fattas med minst tre fjärdedels majoritet av de röstande, och mer än hälften av riksdagens ledamöter måste rösta för det.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2014/15:58 Modernare regler för internationell järnvägstrafik:

1. Riksdagen godkänner protokollet av den 3 juni 1999 om ändring av fördraget om internationell järnvägstrafik (COTIF) av den 9 maj 1980.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om internationell järnvägstrafik.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i järnvägslagen (2004:519).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1974:610) om inrikes vägtransport.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i järnvägstrafiklagen (1985:192).
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1992:1672) om paketresor.
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1970:417) om marknadsdomstol m.m.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om internationell järnvägstrafik

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag tillämpas på sådan järnvägstrafik som regleras i fördraget om internationell järnvägstrafik (COTIF) av den 9 maj 1980 i dess lydelse enligt ändringsprotokollet av den 3 juni 1999.

Särskilda bestämmelser om transport av resande på järnväg finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1371/2007 av den 23 oktober 2007 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer (tågpassagerarförordningen).

Bestämmelsen i 3 § tillämpas även vid internationell järnvägstrafik som omfattas av tågpassagerarförordningen.

Internationella bestämmelser som ska gälla som svensk lag

2 § Som svensk lag ska gälla originaltexterna av bestämmelserna i fördragets

1. artiklar 9, 11, 12 och 32,
2. bihang A för avtal om internationell transport av resande på järnväg,
3. bihang B för avtal om internationell transport av gods på järnväg,
4. bihang D för avtal om nyttjande av vagnar i internationell järnvägstrafik, och
5. bihang E för avtal om nyttjande av infrastruktur i internationell järnvägstrafik.

Första stycket gäller inte till den del bestämmelserna uteslutande reglerar de fördragsslutande staternas förpliktelser mot varandra eller mot Mellanstatliga organisationen för internationell järnvägstrafik (OTIF).

Om originaltexterna skiljer sig åt, gäller den franska texten.

De franska och engelska originaltexterna av fördraget i de delar som anges i första stycket och en översättning av dessa till svenska finns intagna som en bilaga till denna lag.¹

Ansvarsbegränsning för dödsfall och personskada

3 § Vid dödsfall och personskada har transportören eller infrastrukturförvaltaren rätt att begränsa sitt ansvar till 400 000 särskilda dragningsrätter (SDR) per person vid en och samma olycka, när det är fråga om sådan ersättning som avses i artiklarna 27.2 och 28 b i bihang A, artik-

¹ Bilagan finns tillsammans med övriga delar av fördraget, som bilaga 1 till propositionen.

larna 11.2 och 12 b i bihang E och, om avtalet gäller en internationell transport, artiklarna 27.2 och 28 b i bilaga I till tågpassagerarförordningen.

Verkställbarhet

4 § En ansökan om att en utländsk dom eller annan utländsk exekutionstitel ska förklaras verkställbar enligt artikel 12 eller 32 i fördraget görs till den tingsrätt som regeringen föreskriver.

Sökanden ska tillsammans med ansökan ge in

1. exekutionstiteln i original eller i kopia som har bestyrkts av en behörig myndighet, och

2. en förklaring av en behörig myndighet i den stat där exekutionstiteln har upprättats att den avser en tvist som omfattas av fördraget samt att den får verkställas i den staten och, i fråga om en domstols dom, att den har fått laga kraft.

Om det finns anledning till det, får tingsrätten kräva att handlingar som har getts in i ärendet ska förses med bevis om utfärdarens behörighet. Beviset ska vara utställt av en svensk beskickning eller konsul eller av chefen för justitieförvaltningen i den stat där exekutionstiteln har upprättats. Om en handling inte är skriven på svenska, danska eller norska, ska även en bestyrkt översättning till svenska av handlingen ges in. Tingsrätten får medge undantag från kravet på översättning.

Vid handläggning i domstol av ett ärende om verkställbarhetsförklaring tillämpas i övrigt lagen (1996:242) om domstolsärenden.

Verkställighet

5 § Om en dom eller annan exekutionstitel förklaras verkställbar, verkställs den på samma sätt som en svensk dom som har fått laga kraft.

Revisionsutskottets bindande ändringar

6 § Om revisionsutskottet inom OTIF har beslutat om en för Sverige bindande ändring av artikel 9 i fördraget eller av bihang A, B, D eller E, ska ändringen gälla i Sverige från och med den dag då ändringen träder i kraft enligt fördraget.

Beslut om sakkunnig

7 § Om parterna i ett fall som avses i artikel 54 i bihang A eller i artikel 42 i bihang B inte kan enas om en viss sakkunnig, ska tingsrätten i den ort där godset, resgodset eller fordonet finns efter ansökan utse en sakkunnig.

-
1. Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.
 2. Genom lagen upphävs lagen (1985:193) om internationell järnvägstrafik.
 3. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande för transport som har påbörjats före ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i järnvägslagen (2004:519)

Härigenom föreskrivs i fråga om järnvägslagen (2004:519) dels att 1 kap. 2 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas tre nya paragrafer, 1 kap. 2 b, 2 c och 6 §§, och närmast före 1 kap. 2 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. 2 §¹

Särskilda bestämmelser om befordran av passagerare finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1371/2007 av den 23 oktober 2007 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer. Dessutom finns särskilda bestämmelser om befordran av passagerare och gods i järnvägstrafiklagen (1985:192) och i lagen (1985:193) om internationell järnvägstrafik.

Särskilda bestämmelser om befordran av passagerare finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1371/2007 av den 23 oktober 2007 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer. Dessutom finns särskilda bestämmelser om befordran av passagerare och gods i järnvägstrafiklagen (1985:192) och i lagen (2015:000) om internationell järnvägstrafik.

Internationella bestämmelser som ska gälla som svensk lag

2 b §

Som svensk lag ska gälla originaltexterna av bestämmelserna i bilag G om tekniskt godkännande av järnvägsmateriel som används i internationell trafik i fördraget om internationell järnvägstrafik (COTIF) av den 9 maj 1980 i dess lydelse enligt ändringsprotokollet av den 3 juni 1999.

Första stycket gäller inte till den del bestämmelserna reglerar de fördragslutande parternas förpliktelser mot varandra eller mot Mellanställiga organisationen för internationell järnvägstrafik (OTIF).

Om originaltexterna skiljer sig åt, gäller den franska texten.

De franska och engelska original-

¹ Senaste lydelse 2014:1347.

texterna samt en översättning av dessa till svenska finns intagna som en bilaga till denna lag.²

2 c §

Om revisionsutskottet inom OTIF har beslutat om en för Sverige bindande ändring av bihang G, ska ändringen gälla i Sverige från och med den dag då ändringen träder i kraft enligt fördraget.

6 §

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådant tekniskt godkännande av järnvägsmateriel som avses i det bihang som anges i 2 b §.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

² Bilagan finns tillsammans med övriga delar av fördraget, som bilaga 1 till propositionen.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall

Härigenom föreskrivs att bilagan till lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Bilaga²

Immunitet och/eller privilegier gäller för följande

Tillämplig internationell överenskommelse

Internationella organ	Fysiska personer	
33. Mellanstatliga organisationen för internationell järnvägstrafik (OTIF)	Medlemsstaternas representanter i organisationen, personer med tjänst hos organisationen och sakkunniga utsedda av organisationen	<i>Fördraget den 9 maj 1980 om internationell järnvägstrafik (COTIF)</i>

Föreslagen lydelse

Bilaga

Immunitet och/eller privilegier gäller för följande

Tillämplig internationell överenskommelse

Internationella organ	Fysiska personer	
33. Mellanstatliga organisationen för internationell järnvägstrafik (OTIF)	Medlemsstaternas representanter i organisationen, personer med tjänst hos organisationen och sakkunniga utsedda av organisationen	<i>Fördraget om internationell järnvägstrafik (COTIF) av den 9 maj 1980 i dess lydelse enligt ändringsprotokollet av den 3 juni 1999</i>

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

¹ Lagen omtryckt 1994:717.

² Senaste lydelse 2014:412 (jfr 2014:882).

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1974:610) om inrikes vägtransport

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1974:610) om inrikes vägtransport ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Lagen *skall ej* tillämpas på brev-befordran, begravningstransporter eller befordran av flyttsaker.

Lagen *skall* inte heller tillämpas på sådan befordran på väg som *är underkastad fördraget den 9 maj 1990 om internationell järnvägstransport* eller som en järnväg i annat fall utför inom Sverige till fullgörande av avtal om befordran av gods på järnväg.

Föreslagen lydelse

2 §¹

Lagen *ska inte* tillämpas på brev-befordran, begravningstransporter eller befordran av flyttsaker.

Lagen *ska* inte heller tillämpas på sådan befordran på väg som *omfattas av lagen (2015:000) om internationell järnvägstrafik* eller som en järnväg i annat fall utför inom Sverige till fullgörande av avtal om befordran av gods på järnväg.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 1998:484.

5 Förslag till lag om ändring i järnvägstrafiklagen (1985:192)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 1 § järnvägstrafiklagen (1985:192) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §¹

Detta kapitel tillämpas på befordran av resande med järnväg i allmän inrikes trafik. På befordran i trafik med utlandet tillämpas kapitlet endast om något annat inte följer av fördraget den 9 maj 1980 om internationell järnvägstrafik.

Detta kapitel tillämpas på befordran av resande med järnväg i allmän inrikes trafik. På befordran i trafik med utlandet tillämpas kapitlet endast om något annat inte följer av lagen (2015:000) om internationell järnvägstrafik.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 1995:370.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1672) om paketresor

Härigenom föreskrivs att 18 § lagen (1992:1672) om paketresor ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §¹

Vissa skador, som omfattas av andra bestämmelser, ersätts enligt de bestämmelserna i stället för enligt denna lag. Detta gäller skador som omfattas av bestämmelserna i

1. sjölagen (1994:1009),
2. rådets förordning (EG) nr 2027/97 av den 9 oktober 1997 om lufttrafikföretags skadeståndsansvar avseende lufttransport av passagerare och deras bagage,
3. lagen (2010:510) om lufttransporter,
4. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1371/2007 av den 23 oktober 2007 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer,
5. järnvägstrafiklagen (1985:192), eller
6. lagen (1985:193) om inter- nationell järnvägstrafik.

6. lagen (2015:000) om internationell järnvägstrafik.

Arrangören är dock alltid skyldig att ersätta resenären för vad denne har rätt att fordra enligt de nämnda bestämmelserna.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 2014:1346.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (1970:417) om marknadsdomstol m.m.

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1970:417) om marknadsdomstol m.m.¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Marknadsdomstolen handlägger mål och ärenden enligt

1. konkurrenslagen (2008:579),
2. marknadsföringslagen (2008:486),
3. lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden,
4. lagen (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare,
5. lagen (2000:1175) om talerätt för vissa utländska konsumentmyndigheter och konsumentorganisationer,
6. försäkringsavtalslagen (2005:104),
7. lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m.,
8. lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet,
9. lagen (2010:510) om lufttransporter,
10. lagen (1986:436) om näringsförbud,
10. lagen (2014:836) om näringsförbud,
11. lagen (2010:1350) om uppgiftsskyldighet i fråga om marknads- och konkurrensförhållanden, och
12. lagen (2014:1344) med kompletterande bestämmelser till EU:s tåg-, fartygs- och busspassagerarförordningar.

Bestämmelserna i 14–22 §§ tillämpas inte i mål eller ärenden enligt konkurrenslagen, marknadsföringslagen, försäkringsavtalslagen, lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m., lagen om franchisegivares informationsskyldighet, 13 eller 15 § lagen om lufttransporter, lagen om näringsförbud, lagen om uppgiftsskyldighet i fråga om marknads- och konkurrensförhållanden eller 4 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s tåg-, fartygs- och busspassagerarförordningar. I mål enligt marknadsföringslagen, försäkringsavtalslagen eller lagen om franchisegivares informationsskyldighet tillämpas inte heller 13 a §. I stället gäller rättegångsreglerna i dessa lagar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015.

¹ Lagen omtryckt 1984:294.

² Senaste lydelse 2014:1345.